ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ομιλία
8 Οκτωβρίου 2026

Ομιλία του Tony Murphy, Προέδρου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου

Παρουσίαση της ετήσιας έκθεσης του ΕΕΣ για το οικονομικό έτος 2025
Επιτροπή Ελέγχου του Προϋπολογισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

8 Οκτωβρίου 2026

Υπερισχύει το κείμενο που θα εκφωνηθεί.

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Αξιότιμε κύριε Επίτροπε,

Αισθάνομαι ιδιαίτερα ευτυχής που βρίσκομαι ενώπιον της επιτροπής σας σήμερα, για να σας παρουσιάσω τα βασικά ευρήματα και τα κύρια μηνύματα της ετήσιας έκθεσης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για το 2025. Μαζί μου είναι και πάλι ο εκλεκτός συνάδελφος, Jan Gregor, ο οποίος εποπτεύει τις ελεγκτικές εργασίες και την κατάρτιση της ετήσιας έκθεσης.

Η ετήσια έκθεση αποτελεί το βασικό προϊόν του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ). Απορροφά περί το 50 % των πόρων του και συνιστά σημαντική επένδυση από άποψη χρόνου, εμπειρογνωσίας και προσπαθειών του προσωπικού και των Μελών του οργάνου μας.

Παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για τον προϋπολογισμό και τους διάφορους τομείς πολιτικής της ΕΕ. Παράλληλα με τους ελέγχους συμμόρφωσης και επιδόσεων εντοπίζουμε κινδύνους, διαδίδουμε διδάγματα και διατυπώνουμε πρακτικές συστάσεις. Οι ανεξάρτητες αξιολογήσεις μας απευθύνονται όχι μόνο στο Κοινοβούλιο αλλά και στα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ και υποστηρίζουν το έργο τους ως υπευθύνων για τη λήψη αποφάσεων και συννομοθετών. Βοηθούν έτσι να διασφαλίζεται ότι η διαχείριση των δημόσιων πόρων είναι σωστή, ότι οι δαπάνες πραγματοποιούνται σύννομα και ότι οι λαμβανόμενες αποφάσεις βασίζονται σε αξιόπιστα τεκμήρια.

Αυτή τη στιγμή, στο πλαίσιο των εν εξελίξει διαπραγματεύσεων σχετικά με το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ), μια μείζονος σημασίας απόφαση βρίσκεται υπό διαμόρφωση.

Η συζήτηση δεν αφορά απλώς το μέγεθος του επόμενου προϋπολογισμού της ΕΕ, αλλά το πώς θα χρηματοδοτηθεί αυτός ο προϋπολογισμός, πώς θα χορηγείται και πώς θα ελέγχεται, καθώς και το αν θα μπορέσει να ανταποκριθεί σε όσα προσδοκώνται από αυτόν.

Για τον λόγο αυτό, τα ευρήματα και οι συστάσεις του ΕΕΣ έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα την παρούσα στιγμή. Στην ετήσια έκθεσή μας δεν αξιολογείται μόνο η εκτέλεση του τρέχοντος προϋπολογισμού· παρατίθενται επίσης διδάγματα που αξίζει να ληφθούν υπόψη για τον σχεδιασμό του επόμενου.

Σήμερα, θα σας παρουσιάσω τα κύρια ευρήματα της ετήσιας έκθεσης για το 2025, μαζί με συναφή συμπεράσματα από τις πρόσφατες και εν εξελίξει εργασίες του οργάνου μας, εστιάζοντας φυσικά στις επιπτώσεις όλων αυτών για το επόμενο ΠΔΠ.

Τι αποκομίζουμε λοιπόν κατά κύριο λόγο από την ετήσια έκθεσή μας για το 2025;

Διατυπώνουμε καθαρή γνώμη σχετικά με τους λογαριασμούς της ΕΕ για το 2025, επιβεβαιώνοντας ότι παρουσιάζουν με ακρίβεια τη χρηματοοικονομική θέση της Ένωσης. Ωστόσο, εφιστούμε την προσοχή στη μετάβαση στο νέο πληροφοριακό σύστημα χρηματοοικονομικής διαχείρισης της Επιτροπής, που προκάλεσε λογιστικά σφάλματα, με αποτέλεσμα να χρειαστούν μη αυτοματοποιημένες διορθώσεις και συμφωνίες στοιχείων, καθώς και επιπλέον ελεγκτικές εργασίες.

Επίσης, επισημάναμε τον διαφορετικό χειρισμό των δανείων στον προϋπολογισμό και στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της ΕΕ, με συνέπεια να έχουμε πλεόνασμα στον προϋπολογισμό και έλλειμμα ή αρνητικό οικονομικό αποτέλεσμα στους λογαριασμούς για το συγκεκριμένο έτος.

Για ακόμη μία χρονιά, διατυπώνουμε καθαρή γνώμη σχετικά με τα έσοδα της ΕΕ, τα οποία δεν περιείχαν ουσιώδη σφάλματα. Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, η γνώμη μας δεν καλύπτει τα ποσά που προκύπτουν από ελλιπώς δηλωθέντες ή διαφυγόντες δασμούς και φόρους, καθώς λαμβάνει υπόψη μόνο τα δηλωμένα αριθμητικά στοιχεία.

Όσον αφορά τις δαπάνες, ο μακροπρόθεσμος προϋπολογισμός της ΕΕ περιλαμβάνει τόσο τις παραδοσιακές δαπάνες υπό το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο όσο και τη χρηματοδότηση υπό το NextGenerationEU. Για τη χρηματοδότησή του, το NGEU στηρίζεται πρωτίστως στον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, τον γνωστό ΜΑΑ, ο οποίος ακολουθεί ένα διαφορετικό μοντέλο υλοποίησης από αυτό του ΠΔΠ, καθώς βασίζεται στην επίτευξη ορόσημων και τιμών-στόχου.

Για τον λόγο αυτό, διατυπώνουμε και φέτος δύο χωριστές γνώμες σχετικά με την κανονικότητα των δαπανών: μία για τις παραδοσιακές δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ και μία για τις δαπάνες του ΜΑΑ.

Ας ξεκινήσουμε με τις παραδοσιακές δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ:

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις μας, το 2025, το επίπεδο σφάλματος ήταν 3,8 %, δηλαδή αυξημένο σε σχέση με το 3,6 % του 2024 και υψηλότερο του ορίου ουσιώδους μεγέθους, όπως το έχει καθορίσει το όργανό μας. Δεδομένης της σοβαρότητας και του διάχυτου χαρακτήρα των σφαλμάτων που εντοπίσαμε, για έβδομο συνεχόμενο έτος διατυπώνουμε αρνητική γνώμη σχετικά με τις δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ.

Το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος δεν συνιστά ένδειξη του μεγέθους της απάτης, της μη αποδοτικότητας ή της διασπάθισης πόρων. Αποτελεί απλώς εκτίμηση των ποσών που δεν χρησιμοποιήθηκαν σύμφωνα με την ενωσιακή και την εθνική νομοθεσία.

Όσον αφορά τις δαπάνες του γενικού προϋπολογισμού, ο έλεγχός μας κάλυψε συνολικά 130,8 δισεκατομμύρια ευρώ. Ο τομέας «Φυσικοί πόροι και περιβάλλον» ήταν εκείνος που συνέβαλε περισσότερο στη διαμόρφωση του ποσοστού σφάλματος. Το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος στον τομέα αυτό ήταν 3,9 % (έναντι 2,6 % το 2024). **Πάνω από το 95 %** των δαπανών του τομέα **αφορά την κοινή γεωργική πολιτική**, όπου διαπιστώνεται ποικιλία σφαλμάτων, από τη δήλωση μη επιλέξιμων εκτάσεων μέχρι τον εσφαλμένο υπολογισμό δικαιωμάτων ενίσχυσης. Το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος για τον τομέα «Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες» ανήλθε σε 6,6 % (έναντι 5,7 % το 2024). Από κοινού, οι δύο προαναφερόμενοι τομείς αντιπροσωπεύουν σχεδόν τα δύο τρίτα των δαπανών που ελέγξαμε.

Τα συχνότερα σφάλματα που εντοπίσαμε γενικά στον προϋπολογισμό της ΕΕ είναι προβλήματα επιλεξιμότητας, όπως η μη επιλεξιμότητα δαπανών, έργων, δραστηριοτήτων ή δικαιούχων, χωρίς να παραβλέπουμε, βέβαια, και τις παραβιάσεις των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων και επιχορηγήσεων, όπως και την απουσία των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

Τι σημαίνουν αυτά τα ευρήματα για το επόμενο ΠΔΠ;

Το μήνυμα που αναδύεται από τις παραδοσιακές δαπάνες του προϋπολογισμού της ΕΕ είναι σαφές: τα επίπεδα σφάλματος παραμένουν υψηλότερα από το όριο ουσιώδους μεγέθους, ενώ τα ίδια τα σφάλματα είναι σημαντικά και διάχυτα.

Οι δύο τομείς με τη μεγαλύτερη συμβολή στη διαμόρφωση του ποσοστού σφάλματος είναι η κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) και η πολιτική συνοχής.

Τα ευρήματα αυτά υποδηλώνουν μη συμμόρφωση με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, όπως επίσης και ανεπαρκή αποτελεσματικότητα των ισχυόντων πλαισίων δικλίδων. Σημαίνουν επίσης ότι δεν μπορούμε ακόμη να βασιστούμε πλήρως στις εργασίες των εθνικών αρχών.

Συλλέξαμε εκτεταμένα τεκμήρια που αναιρούν σε μεγάλο βαθμό την αξιοπιστία των εργασιών αυτών και περιορίζουν τις δυνατότητες αξιοποίησής τους, λόγω, μεταξύ άλλων, των πολυάριθμων σφαλμάτων που θα έπρεπε να είχαν εντοπιστεί από τις αρχές αυτές.

Συγχρόνως βέβαια αναγνωρίζουμε ότι πολλές εθνικές αρχές ελέγχου λειτουργούν υπό σημαντική πίεση και αντιμετωπίζουν διαρκή προβλήματα δυναμικότητας.

Οι νέες προτάσεις για το ΠΔΠ αναγνωρίζουν στα κράτη μέλη ευρύτερες αρμοδιότητες όσον αφορά τη διαχείριση και τη διασφάλιση των ενωσιακών πόρων, παρόλο που οι φορείς και τα συστήματα διασφάλισης που διαθέτουν δεν παρέχουν προς το παρόν τα αναγκαία εχέγγυα αξιοπιστίας.

Η συνένωση της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) με την πολιτική συνοχής σε ένα ενιαίο ευρωπαϊκό ταμείο μπορεί μεν να εξασφαλίζει απλούστευση και ευελιξία, πιθανότατα όμως θα μετακυλίσει τον διοικητικό φόρτο από την Επιτροπή στα κράτη μέλη και στους δικαιούχους και θα αυξήσει τον κίνδυνο σφάλματος.

Είναι σαφές ότι η εξασφάλιση μεγαλύτερης ευελιξίας δεν θα πρέπει να αποβαίνει εις βάρος της προβλεψιμότητας. Η απλούστευση θα πρέπει να μειώνει τον περιττό διοικητικό φόρτο, και όχι απλώς τον μεταθέτει περαιτέρω, και οπωσδήποτε δεν πρέπει να αποδυναμώνει τη λογοδοσία.

Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας

Το μοντέλο εφαρμογής του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) διαφέρει από το μοντέλο εκτέλεσης του παραδοσιακού προϋπολογισμού. Οι πληρωμές του εξαρτώνται από την εκπλήρωση ορόσημων και τιμών-στόχου και βασίζονται σε ένα μοντέλο χρηματοδότησης μη συνδεόμενο με τις δαπάνες. Με άλλα λόγια, δεν βασίζονται στις πραγματικές δαπάνες, ούτε στη συμμόρφωση με τους ενωσιακούς και τους εθνικούς κανόνες. Συνεπώς, τα αποτελέσματα του ΜΑΑ δεν είναι συγκρίσιμα με εκείνα που επιτυγχάνονται με τις δαπάνες του παραδοσιακού προϋπολογισμού και, για τον λόγο αυτό, διατυπώνουμε χωριστή ελεγκτική γνώμη.

Δεδομένου ότι το νέο ΠΔΠ αναμένεται να αποτελεί σε μεγάλο βαθμό αντανάκλαση του ΜΑΑ, τα ευρήματά μας έχουν καθοριστική σημασία εν προκειμένω, καθώς αναδεικνύουν σοβαρές αδυναμίες που πρέπει να εξαλειφθούν.

Το 2025, οι δαπάνες στο πλαίσιο του ΜΑΑ ανήλθαν σε 45,4 δισεκατομμύρια ευρώ. Σε πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν προς εννέα κράτη μέλη εντοπίσαμε περιπτώσεις ορόσημων και τιμών-στόχου που δεν είχαν εκπληρωθεί ικανοποιητικά, καθώς και προβλήματα που υποδήλωναν διπλή χρηματοδότηση και παραβίαση της περιόδου επιλεξιμότητας που είχε οριστεί για τον ΜΑΑ.

Εντοπίσαμε επίσης αδυναμίες στον σχεδιασμό ορόσημων και τιμών-στόχου και κενά στην από μέρους της Επιτροπής παρακολούθηση, επισημαίνουμε δε και πάλι τις επίμονες ελλείψεις που επηρεάζουν την αξιοπιστία των συστημάτων δικλίδων των κρατών μελών. Βάσει των ανωτέρω, διατυπώνουμε γνώμη με επιφύλαξη σχετικά με τις δαπάνες του ΜΑΑ.

Διαπιστώσαμε ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, προσυμφωνημένα ορόσημα και τιμές-στόχος αναθεωρήθηκαν κατά τρόπο που περιόριζε τα ήδη εξαγγελθέντα αποτελέσματα που όφειλαν να επιτύχουν τα κράτη μέλη με βάση τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης.

Ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι ορισμένες τροποποιήσεις υποβλήθηκαν αφού είχαν υποβληθεί τα αρχικά αιτήματα πληρωμής και ενώ αυτά βρίσκονταν ακόμη υπό αξιολόγηση από την Επιτροπή.

Έτσι, οι αλλαγές εγκρίθηκαν πριν από την έγκριση των τελικών πληρωμών, με συνέπεια τα εξαγγελλόμενα αποτελέσματα να είναι ευθυγραμμισμένα με αυτά που είχαν όντως επιτευχθεί και όχι με τα αρχικώς συμφωνηθέντα, κάτι που απέτρεψε τις επιπτώσεις στη σχετική πληρωμή. Δεν ήταν δε λίγες οι περιπτώσεις που οι τροποποιήσεις δεν δικαιολογούνταν από την επιδίωξη κάποιου ιδιαίτερου στόχου ή δεν συνοδεύονταν από πειστικούς λόγους.

Η κατάσταση αυτή αποδυναμώνει τη σύνδεση της χρηματοδότησης με τα αποτελέσματα, δημιουργώντας τον κίνδυνο τα κράτη μέλη να χρηματοδοτούνται ακόμη και όταν οι επιδόσεις δεν είναι οι αναμενόμενες.

Η καταληκτική ημερομηνία που δόθηκε στα κράτη μέλη για την υποβολή των τελικών αιτημάτων τους για καταβολή επιχορήγησης από τον ΜΑΑ ήταν η 30ή Σεπτεμβρίου. Έτσι, 21 τέτοια αιτήματα υποβλήθηκαν τον Σεπτέμβριο ενόψει της λήξης της προθεσμίας, και μάλιστα οκτώ στις 29 και άλλα οκτώ στις 30 του μήνα. Αυτή τη στιγμή και μέχρι το τέλος του 2026, η Επιτροπή έχει να επεξεργαστεί περί τα 90 δισ. ευρώ. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί έναν άμεσο κίνδυνο:

Η πείρα μας λέει ότι η πίεση για εκτέλεση δαπανών στο τέλος μιας δημοσιονομικής περιόδου μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των πληρωμών που δεν συνάδουν με τους ισχύοντες κανόνες και να ωθήσει προς την επιλογή έργων χαμηλότερης ποιότητας ή μικρότερου εύρους, με τελική συνέπεια την αναποτελεσματική χρήση των ενωσιακών πόρων.

Τι σημαίνει αυτό για το επόμενο ΠΔΠ

Χρέος μας είναι να διδαχθούμε από την εμπειρία μας με τον ΜΑΑ. Εάν η ΕΕ κινηθεί προς μια χρηματοδότηση βάσει επιδόσεων που δεν συνδέεται με το μοντέλο κόστους, πρέπει να εξασφαλίσει ότι τα ορόσημα και οι τιμές-στόχος είναι αξιόπιστα, σαφώς καθορισμένα, αντικειμενικώς μετρήσιμα και άμεσα συνδεόμενα με τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Οι περί επιδόσεων πληροφορίες πρέπει να είναι αξιόπιστες και διαφανείς και να μπορούν να υποβληθούν σε ανεξάρτητη επαλήθευση.

Εκτίμησή μας είναι ότι το προτεινόμενο πλαίσιο επιδόσεων έχει σχεδιαστεί ανεπαρκώς. Η δομή του δεν επιτρέπει τη μέτρηση του τι επιτυγχάνεται με τις δαπάνες της ΕΕ ή τι αποκομίζουν τελικά ως αντάλλαγμα για τα χρήματά τους οι Ευρωπαίοι πολίτες.

Χρέος και μελλοντικοί προϋπολογισμοί

Η πρόταση της Επιτροπής για τον προϋπολογισμό της περιόδου 2028-2034 προσεγγίζει τα 2 τρισ. ευρώ ή περίπου το 1,26 % του ΑΕΕ της ΕΕ. Από το ποσοστό αυτό, το 0,11 % προορίζεται να εξυπηρετήσει αποκλειστικά το χρέος που συνδέεται με το NextGenerationEU.

Μέχρι το 2027, τα δάνεια της ΕΕ θα μπορούσαν να φτάσουν το 1 τρισ. ευρώ, με πρωταρχική αιτία το NGEU. Στην πρότασή της για το επόμενο ΠΔΠ, η Επιτροπή εισηγείται σταθερό ποσό ύψους 24 δισ. ευρώ (σε τρέχουσες τιμές) ετησίως για την αποπληρωμή τόκων και κεφαλαίου. Μόνο το κόστος των τόκων που σχετίζεται με τις επιχορηγήσεις του NGEU κατά την περίοδο 2028-2034 θα μπορούσε να είναι περί τα 93 δισ. ευρώ.

Οι προτάσεις της Επιτροπής για τον επόμενο προϋπολογισμό επιτρέπουν επίσης σημαντικό νέο δανεισμό, που περιλαμβάνει εκτός των άλλων 150 δισ. ευρώ για τα σχέδια εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης (σχέδια ΕΠΕΣ) των κρατών μελών, μέχρι και 100 δισ. ευρώ πρόσθετη στήριξη για την Ουκρανία και τη δυνητική χρήση ενός μέσου για σοβαρές κρίσεις μέχρι το ποσό των 395 δισ. ευρώ.

Είναι σημαντικό να επισημάνουμε επίσης ότι ο συνολικός προτεινόμενος προϋπολογισμός για το ΠΔΠ ανέρχεται μεν σε 2 τρισ. ευρώ, η πρόταση αυτή όμως εξαρτάται από την εξασφάλιση των νέων προτεινόμενων ροών εσόδων, που αποτελούν περί το 20 % των πόρων του.

Με μία λέξη, το μήνυμα είναι: προσοχή! Αν αυτές οι νέες ροές εσόδων δεν εγκριθούν και δεν υλοποιηθούν στην πράξη ως αναμένεται, ο προϋπολογισμός της ΕΕ θα μπορούσε να παρουσιάσει σημαντικό έλλειμμα.

Η αντιμετώπιση του ελλείμματος αυτού θα απαιτούσε είτε υψηλότερες εισφορές από τα κράτη, είτε μείωση των συνολικών φιλοδοξιών του, είτε επιπλέον δανεισμό, είτε μετακύληση του χρέους.

Επίσης, ο σχεδιαζόμενος σημαντικός δανεισμός θα μπορούσε να δημιουργήσει πρόσθετες οικονομικές υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη, σε μια εποχή που οι εθνικοί προϋπολογισμοί βρίσκονται ήδη υπό σοβαρή πίεση.

Συμπέρασμα

Καταλήγω τονίζοντας ότι η αντιμετώπιση των ευρημάτων και αδυναμιών που αναφέρονται στην ετήσια έκθεσή μας είναι άκρως σημαντική για την ενίσχυση της διαχείρισης και της εφαρμογής των ταμείων της ΕΕ, ιδίως υπό το τρέχον ΠΔΠ, όπου η απορρόφηση των υπό επιμερισμένη διαχείριση ταμείων βρίσκεται αυτή τη στιγμή μόλις γύρω στο 30 %.

Ωστόσο, όσον αφορά το μέλλον, οι φιλόδοξοι προϋπολογισμοί χρειάζονται εξίσου φιλόδοξες διασφαλίσεις. Εάν η ΕΕ στραφεί προς ένα μοντέλο χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες, αλλά βασίζεται σε ορόσημα και τιμές-στόχο, πρέπει να διδαχθεί από τις εμπειρίες του παρελθόντος και να ενισχύσει τη λογοδοσία και τη διαφάνεια σε ολόκληρο το σύστημα.

Μέτρο της επιτυχίας δεν πρέπει να είναι απλώς η μείωση των κανόνων ή η ενίσχυση της ευελιξίας, αλλά κατά πόσον οι πολίτες βλέπουν καλύτερα αποτελέσματα, οι δημόσιες δαπάνες έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο και η εμπιστοσύνη στο ευρωπαϊκό εγχείρημα ενισχύεται.

Τελειώνοντας, θα επιθυμούσα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου προς το προσωπικό και τα Μέλη του ΕΕΣ. Η αφοσίωση, η εμπειρογνωσία και οι σχολαστικές εργασίες τους εγγυώνται την ποιότητα της παρούσας ετήσιας έκθεσης και συμβάλλουν τα μάλα στην ενίσχυση του ρόλου και της αποστολής του οργάνου μας.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.